

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Opava 15.1.2013
čj. SRS 002049/2013

Oblastní odbor SRS

Jaselská 552/16

746 82, Opava

Souhrnná zpráva oblastního odboru OPAVA o výskytu škodlivých organismů a poruch v roce 2012

1. Počasí

Leden byl teplotně silně nadprůměrný. V první polovině měsíce pokračovalo teplé počasí konce předchozího roku, teploty se udržovaly v průběhu dne i noci slabě nad bodem mrazu. V polovině ledna se ukázaly slabé ranní mrazíky a srážky v podobě sněžení nebo sněhových přeháněk. Koncem ledna se nejprve postupně, později dosti silně ochladilo. Minima dosahovala k $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$ a udržoval se celodenní mráz. Leden byl srážkově silně nadprůměrný, ale do nástupu mrazivého období stačila ještě slabá sněhová pokrývka v nižších i středních polohách zcela nebo částečně roztát, a tak se na řadě míst jednalo o holomrazy s vážnými následky pro ozimé plodiny.

Únor byl teplotně silně podnormální. Začátkem měsíce se mrazy ještě prohloubily a společně s koncem ledna znamenaly dvě dekády trvalého mrazu, kdy teploty nezřídka klesaly na $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$, místy i dosti hlouběji pod tuto hodnotu. Toto období se také vyznačovalo minimálními, ale většinou nulovými srážkami. V polovině února se denní teploty poprvé po dlouhé době dostaly do kladných hodnot a zaznamenali jsme významnější srážky v podobě sněžení a sněhových přeháněk. Ve druhé dekádě ráno mrzlo už jen ojediněle, a tak většina sněhu v nižších a středních polohách roztála. Zatímco ve vyšších polohách lednové příděly sněhu vydržely až do března, na Prostějovsku se trvalá sněhová pokrývka za celé zimní období udržela pouze jediný týden (12.–19.2.). Srážkově byl únor mírně nadnormální.

Březen s průměrnou teplotou $4,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ byl teplotně značně nad normálem. V první polovině měsíce teploty ráno pravidelně klesaly pod nulu a přes den nad ní vystupovaly jen málo. Rozmrzáni půdy bylo proto velmi pomalé a na pozemcích se dlouho držela voda. První dva opravdu teplé dny s teplotami kolem $20\text{ }^{\circ}\text{C}$ se objevily koncem druhé dekády, avšak rána byla stále chladná. Na srážky byl březen celkově dosti chudý, významně podnormální. Střídalo se jasno, oblačno až zataženo, avšak po většinu období bez jakýchkoliv srážek. Na většině míst byly slabé srážky zaznamenány 19.3. a pak až 29.3., v jižní části oblasti však na mnohých místech mezi 9.3. a 29.3. nespadla ani kapka. Koncem března se výrazně ochladilo, bylo větrno s občasnými sněhovými přehánkami. Slabá, často jen nesouvislá sněhová pokrývka se udržela jen dočasně ve středních a vyšších polohách.

Duben byl teplotně nadnormální a srážkově citelně podnormální. Počasí však bylo značně proměnlivé, pravé aprílové, od jasné až po zataženou oblohu s deštěm, od ranních mrazů $-6\text{ }^{\circ}\text{C}$ po odpolední maxima až $28\text{ }^{\circ}\text{C}$ a občas bylo i dosti větrno. V první dekádě přešly v krátkém intervalu dvě studené fronty. Výraznější byla ta druhá (8.4.), která znamenala ochlazení s ranními mrazy kolem -5 až $-6\text{ }^{\circ}\text{C}$ na většině území. Ráno místy mrzlo až do 10.4. a v přízemní vrstvě klesaly teploty až k $-10\text{ }^{\circ}\text{C}$. Následné postupné oteplování

bylo ukončeno další studenou frontou 12.4. Mimo ochlazení se ukázaly i srážky v podobě trvalého deště. Slabé mrazy byly ještě na některých místech zaznamenány 18.4. ráno, ale poslední dekáda byla už ve znamení oteplování. Počasí bylo většinou slunečné, pouze 24.4. bylo oblačno až zataženo a místy byly zaznamenány slabé srážky. Koncem dubna ranní minima překročila 15 °C a odpolední maxima místy vystoupila až na 28 °C.

Květen se vyznačoval stejně proměnlivým průběhem počasí jako duben. Začal nebývale horkým počasím. Především 1.5. padla řada lokálních teplotních rekordů a maximální teploty na mnoha místech překračovaly 31 °C. Další příliv teplého vzduchu vyvrcholil 11.5., kdy se odpolední maxima na řadě míst přiblížila ke 30 °C. Následovalo prudké ochlazení až o 15 °C. Ledoví muži se trochu zdrželi. Většinou zatažená obloha se začala vyjasňovat 17.5. večer a v pátek 18.5. byly na většině území zaznamenány na toto období dosti citelné ranní mrazy. Ve výšce 2 m byly naměřeny teploty 0 až -2 °C, v inverzních polohách i -5 °C. V přízemní vrstvě mráz dosahoval -6 °C. To nezůstalo bez následků na pěstovaných plodinách. Do konce měsíce bylo proměnlivé, většinou však příjemné a teplé jarní počasí. Teplotně byl květen silně nadprůměrný, srážkově dosti podprůměrný. Srážky byly většinou ve formě málo významných přeháněk, avšak začátkem a koncem měsíce se na některých místech vyskytly intenzivní přívalové lijáky s kroupami a bouřkou. Vláhový deficit pokračoval v celé oblasti, avšak srážky zaznamenané koncem května představovaly v některých lokalitách první významnější vláhu po více než dvou měsících.

Červen byl teplotně opět nadnormální, srážkově normální. První polovina byla ve znamení průměrných teplot a vyrovňování vláhové bilance různě intenzivními přeháňkami i trvalým deštěm. Ve druhé polovině měsíce převládalo velmi teplé letní počasí s lokálními i vydatnými přeháňkami a bouřkami, které se často objevovaly až v nočních hodinách. Srážky však byly nerovnoměrně rozložené, a tak zejména ve východní části území byly jen ojedinělé a málo vydatné. Dá se říci, že vláhový deficit přetrvával na většině území. Odpolední teploty postupně rostly a koncem měsíce se pravidelně pohybovaly mezi 30 až 35 °C. Na mnoha místech opět padaly maximální teplotní rekordy.

Červenec s výrazně nadnormální průměrnou teplotou 19 °C byl nejteplejším měsícem roku. Průměrné srážky byly poněkud pod normálem. Tropická vedra na začátku období byla ukončena ochlazením 13.7., kdy odpolední maxima dosahovala sotva 17 °C. V následujícím období se ranní teploty pohybovaly většinou mezi 10 a 15 °C, ale místy jen kolem 5 °C. Odpoledne bylo pouze kolem 20 °C, jen 19.7. až 27 °C. Bylo převážně oblačno až zataženo, srážky v podobě přeháněk byly pravidelné, avšak lokální. Místy se vyskytly přívalové srážky doprovázené kroupami, bouřkami a silným nárazovým větrem. V poslední dekádě měsíce mělo počasí typický letní charakter. Denní teploty vystupovaly pravidelně nad 25 °C a někdy i nad 30 °C. Oblačnosti bylo většinou jen málo. Převládalo skoro jasno až polojasno, jen občas oblačno. Srážky v podobě dešťových přeháněk byly lokální, občas však velmi intenzivní. Nejdříve nízké ranní teploty rychle rostly a ustálily se přibližně kolem 15 °C, někdy se blížily až ke 20 °C. V průběhu července stála na některých pozemcích voda, ale na většině území byly srážky jen slabé a prohluboval se zde vláhový deficit.

Srpen začal denními maximy přes 30 °C, avšak přechod studené fronty koncem dekády znamenal ochlazení téměř o 10 °C. Následovalo období s nejnižšími ranními teplotami většinou mezi 10 až 15 °C a odpoledními maximálními teplotami do 25 °C. Nejchladnější rána byla 13. a 14. 8., kdy teploty místy klesly až k 7 °C. Od 19.8. se odpolední maxima vrátila ke 30 °C a často i výše, lokálně jsme zaznamenali i tropické noci, kdy teplota neklesla pod 20 °C. Koncem srpna se opět ochladilo a přišly i očekávané srážky. Ty byly po celé sledované období pouze v podobě různě intenzivních lokálních přeháněk, místy s kroupami, případně doprovázené silným nárazovým větrem. Většinou bylo slunečno, jen občas oblačno až zataženo. Na většině území trval vláhový deficit. Srpen byl jen nepatrně chladnější než červenec a opět teplotně značně nad dlouhodobým normálem, srážkově silně podnormální.

Září bylo teplotně přibližně 1 °C nad dlouhodobým normálem. Převládalo příjemné počasí babího léta s odpoledními maximálními teplotami mezi 20 až 25 °C, několikrát se maxima dostala na 30 °C. Ranní minima se pohybovala většinou mezi 10 až 15 °C, ke konci

měsíce postupně klesala až ke 3 °C. V průběhu září jsme zaznamenali přechod dvou výrazných studených front (12.9. a 19.9.), kdy během následujících dvou dnů maximální teploty poklesly o více než 10 °C. Přechod těchto studených front znamenal také jediné významnější srážky. Nejvíce napršelo kolem 13.9., většinou 50–80 mm. Ve vysokých horských polohách se nakrátko objevila sněhová pokrývka. Září bylo od února prvním měsícem s nadnormálními srážkami. Napršelo v průměru 115 % normálu, ale vláhový deficit to ovlivnilo minimálně.

Říjen byl teplotně mírně podnormální, srážkově silně nadnormální. Srážkové úhrny se místy blížily ke 200 % dlouhodobého normálu. Teplé období bylo ukončeno 7.10. přechodem poměrně výrazné studené fronty spojené s poklesem teplot přibližně o 10 °C. Minima byla sotva nad 0 °C, ráno 11. a 12.10. jsme zaznamenali na mnoha místech slabé mrazy. Odpoledne se teploty dostávaly jen mírně nad 10 °C. Od 17.10. následovalo období s převážně jasným až skoro jasným počasím, odpolední teploty se blížily ke 20 °C, ranní minima byla ale většinou pod 5 °C. Přestože inverze byla výrazná, trvalá inverzní oblačnost se na většině území vytvořila až 23.10. To znamenalo i srovnání minimálních a maximálních teplot do velmi úzkého intervalu přibližně 7 až 11 °C. 27.10. došlo k dalšímu prudkému ochlazení, které znamenalo ranní mrazy tentokrát i se slabou sněhovou pokrývkou. Významnější srážky byly zaznamenány při přechodu frontálních systémů 7. a 16.10. Protože vysychání pozemků v říjnu je již velmi pozvolné, vzcházející a vzešlé ozimy netrpěly nedostatkem vláhy.

Listopad byl typický značným nedostatkem srážek a teplotami vysoko nad dlouhodobým normálem. Odpolední maximální teploty byly po většinu měsíce na toto období velmi příjemné. Pohybovaly se kolem 10 °C, několikrát vystoupily i nad 15 °C, a to i 28.11., kdy byla na mnoha místech, zejména ve východní části oblasti, překonána řada lokálních teplotních rekordů pro tento den. Ranní minimální teploty byly více rozkolísané a několikrát (10.11., 14. až 16.11) po nočních vyjasnění klesly slabě pod bod mrazu. Většina listopadových srážek spadla při přechodu studené fronty 5.11. ve formě trvalého deště. Další srážky byly už pouze málo významné. Občas bylo i dosti větrno, hlavně na začátku a konci měsíce.

Prosinec byl zpočátku mrazivý. Do 14.12. se i odpolední maxima dostávala nad bod mrazu jen občas. Ranní minimální teploty několikrát klesly dosti výrazně, nejvíce po nočních vyjasnění 13.12., kdy na mnoha místech naměřili mezi -15 až -20 °C. Sněhová pokrývka narůstala postupně už od 2.12., ale protože nebyla příliš vysoká, po oblevě 15.12. v nižších a středních polohách rychle roztála. Příspěly k tomu srážky v podobě deště a oteplení na 5 °C. I když v předvánočním období krátkodobě i odpolední maxima klesla mírně pod bod mrazu, Vánoce již byly na blátě. Do konce roku se pak teploty pohybovaly kolem 0 °C. Ráno byly občas slabé mrazy, odpoledne do 5 °C. Štědrý den byl štědrý i na srážky. Většinou napršelo 6 až 12 mm, což bylo nejvíce v prosinci. Srážky byly dosti časté, ale většinou velmi slabé. V první polovině měsíce byly srážky sněhové, ve druhé dešťové. Územní prosincová a tedy ani celoroční data pro teploty a srážky dosud nejsou k dispozici, ale dá se předpokládat, že prosinec byl v naší oblasti teplotně nadnormální a srážkově podnormální.

Zhodnocení roku 2012

Celkově bude pravděpodobně možné rok 2012 hodnotit jako teplotně nadnormální a srážkově podnormální. Teplotně podnormální byly pouze měsíce únor a říjen, jinak vždy průměrná teplota převyšovala dlouhodobé průměry. Vývoj plodin však negativně ovlivnily nízké teploty. Byly to zejména únorové holomrazy, které společně s koncem ledna znamenaly dvě dekády trvalého mrazu, kdy teploty nezřídka klesaly na -20 °C, místy i dosti hlouběji pod tuto hodnotu. Mrazem poškozené porosty prošly ještě pozdními mrazy 8.–10.4. a hlavně ranním mrazem opožděných ledových mužů 18.5. V průběhu vegetace plodiny na mnoha místech trpěly nedostatkem vláhy. Březnové normály byly na mnoha místech naplněny pouze z jedné třetiny a v průběhu teplé části roku tento deficit nebyl doplněn. Na řadě míst byly v průběhu roku zaznamenány nebývale vysoké teploty a padaly i lokální maximální teplotní rekordy. Už koncem druhé dekády března jsme zaznamenali teploty kolem 20 °C, koncem dubna se teploty dostaly až na 28 °C a 1. a 11.5. maxima dosahovala

na 30–31 °C. Také na přelomu června a července a od 19.8. teploty pravidelně překračovaly tropickou třicítku, lokálně jsme zaznamenali i tropické noci, kdy teplota neklesla pod 20 °C. Třicetistupňová maxima jsme zaznamenali i v září a také ještě 28.11. teploty vystoupily nad 15 °C. Mrazem stresované a poškozené zejména ozimy tak musely často následně čelit suchu a horku.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

OBILNINY

Po únorových mrazech byla řada porostů zejména ozimých pšenic v různém stupni poškozená mrazem. V nižších polohách oblasti totiž do nástupu silných mrazů už tak slabá sněhová pokrývka zcela roztála nebo byla jen velmi slabá a nesouvislá. Stav porostů ve vyšších polohách, které byly v kritickém období pod sněhem, byl tedy obecně značně lepší. Celkově se stav porostů hodnotil jen velmi obtížně, protože se pozemek od pozemku mnohdy značně lišil. Výrazně dobře se projevila dobrá mrazuvzdornost některých odrůd. U ječmene ozimého byla situace podstatně lepší, ale i zde byly silně mrazem poškozené porosty, a to zejména ty v nižších vývojových fázích. Porosty ječmenů dostatečně vzrostlé, seté v agrotechnickém termínu přečkaly mrazy většinou bez větších problémů. Regenerace mrazem poškozených porostů byla postupná, ztížená často nedostatkem vláhy a většinou pouze částečná, což značně komplikovalo rozhodování o osudu porostů. Nakonec však musely být zaorány stovky hektarů obilnin. Z těch porostů, které nebyly zaorány, měly některé výpadky rostlin až 50 %, další byly různou měrou prořídle nebo slabě odnožené a jiné téměř dokonale regenerovaly. Ostatní porosty obilnin byly zapojené, většinou vyrovnané a v dobrém zdravotním stavu. Na více místech se objevily pouze střední až silné výskyty mšic, především kyjatky osení, a lokálně až střední výskyty hraboše polního. Před koncem vegetace jsme na mnoha porostech zaznamenali plošně čern obilnin nebo lokálně růžovění klasů pšenice. Lokálně se projevilo přerůstání obilnin chundelkou metlicí, ovšem hluchým, ježatkou kuří nohou, případně i durmanem obecným.

PŠENICE OZIMÁ

Začátkem června se objevily na více lokalitách v okrese Prostějov (Kralice na Hané, Mostkovice, Vícov) projevy hluchosti klasů většinou jako důsledek dlouhého období sucha.

Až v polovině května se začaly zvyrazňovat příznaky napadení virovou zakrslostí pšenice (Wheat dwarf virus – WDV). Silné výskyty byly hlášeny z více lokalit v okrese Prostějov (Brodek u Prostějova, Doloplazy, Lešany, Němčice nad Hanou, Ohrozín, Soběsuky, Zdětín, Těleč) a také z okresů Jeseník (Javorník-Město) a Přerov (Rokytnice). V jižní části oblasti byly z důvodu silného poškození pšenic virovou zakrslostí pšenice (Wheat dwarf virus) zaorány desítky hektarů porostů. Původce virové zakrslosti pšenice (Wheat dwarf virus) byl ve všech uvedených okresech laboratorně potvrzen. Napadení pocházelo pravděpodobně z podzimních infekcí, kdy byly po celé oblasti zaznamenávány silné výskyty přenašeče WDV kříška polního (Psammotettix alienus), a pravděpodobně přispělo i ke špatnému přezimování některých porostů.

Výskyty houbových chorob se dají obecně hodnotit jako slabé, jen lokálně střední a silné jen zcela ojediněle. Začátkem vegetace zjistili střední až ojediněle silný výskyt růžové sněžné plísnovitosti obilnin (Monographella nivalis) na více porostech v lokalitě Javorník-Ves v okrese Jeseník.

Z chorob pat stébel převládaly výskyty obecné krčkové a kořenové hniloby pšenice (Cochliobolus sativus), v okresech Jeseník (Javorník-Ves) a Olomouc (Štěpánov) lokálně až střední.

Ojedinělý střední výskyt lemované stébelné skvrnitosti pšenice (Ceratobasidium cornigerum) zaznamenali v okrese Jeseník (Javorník-Ves).

Střední výskyty padlí pšenice (Blumeria graminis) byly zaznamenány v okresech Jeseník (Javorník-Ves) a Přerov (Osek nad Bečvou, Partutovice, Skalička).

Ojedinělý střední výskyt pyrenoforové skvrnitosti pšenice (Pyrenophora tritici-repentis) zaznamenali v okrese Jeseník (Javorník-Ves) a Přerov (Tělatovice).

Střední výskyt hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia recondita*) byl hlášený z okresu Jeseník (Javorník).

Rozvoj septoriové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*) až na úroveň středních výskytů zaznamenali v okrese Olomouc (Blatec, Pňovice) a na více lokalitách v okrese Prostějov.

Až střední výskyt feosferiové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*) byl zjištěn v okrese Přerov (Nelešovice, Skalička).

Od 20.6. byly nacházeny první výskyty růžovění klasů pšenice (*Gibberella zeae*). Na začátku července zjistili v okrese Přerov (Skalička, Tělatovice) střední, v okrese Jeseník (Javorník-Ves) až silný výskyt.

Při sklizni byl proveden průzkum rozšíření snětivosti pšenice (*Tilletia* spp.). Ve 30 odebraných vzorcích byla zjištěna pouze mazlavá snětivost pšenice (*Tilletia caries*), a to ve 4 vzorcích z okresů Karviná (Starý Bohumín), Opava (Malé Hoštice) a Prostějov (Mořice, Němčice nad Hanou).

Výskyty živočišných škůdců můžeme rovněž hodnotit jako slabé s výjimkou hraboše polního na některých tradičních lokalitách, lokálních výskytů larev kohoutků a zejména mšic. Začátkem vegetace byly hlášeny střední výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) z okresů Bruntál (Krnov), Jeseník (Javorník-Ves) a Olomouc (Dětřichov, Pňovice, Střelice), silný výskyt v lokalitě Velký Týnec v okrese Olomouc.

První výskyt imaga kohoutka černého (*Oulema melanopus*) byl zjištěn v okrese Frýdek-Místek (Hodoňovice) 13.4. Výskyty kohoutků byly většinou velmi slabé, lokálně byly zjišťovány pozerky nebo už i vajíčka, aniž by byla imaga vůbec pozorována. Na přelomu května a června byly zjištěny ojedinělé silné výskyty larev kohoutků v okresech Karviná (Petrovice u Karviné) a Opava (Bolatice), výskyt v okrese Nový Jičín (Bartošovice) byl hodnocen jako střední.

První výskyt mšice stěmchové (*Rhopalosiphum padi*) v porostech ozimých pšenic byl zaznamenán 11.5. v okrese Frýdek-Místek (Hodoňovice). První výskyt kyjatyky osení (*Sitobion avenae*) zaznamenali v okrese Jeseník (Javorník-Ves) 23.5. Mšice stěmchová (*Rhopalosiphum padi*) v té době ve většině okresů začala tvořit kolonie. Lokální střední až silné výskyty mšic (*Aphididae*) byly hlášeny začátkem června z okresů Karviná (Dolní Lutyně), Opava (Opava-předměstí, Velké Hoštice) a Přerov (Tělatovice). V týdnu 18.–24.6. byly hlášeny střední až silné výskyty mšic (*Aphididae*), a to většinou kyjatyky osení (*Sitobion avenae*), z okresů Olomouc (Blatec, Nedvězí), Přerov (Lhota, Rokytnice) a Šumperk (Bludov).

V některých porostech v okrese Opava (Kobeřice) byl pozorován neobvykle hojný výskyt housenic pílatky travní (*Dolerus gonager*). Škodlivost byla ale zanedbatelná.

Mrazem prořídle porosty často umožňovaly bouřlivý rozvoj zaplevelení. Začátkem vegetace zjistili v okrese Jeseník (Javorník-Ves) lokálně silné zaplevelení zejména rozrazilou (*Veronica* spp.), penízkiem rolním (*Thlapsi arvense*), kokoškou pastuší tobolečkou (*Capsella bursa-pastoris*), svízeli přítulou (*Galium aparine*), chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*), heřmánky (*Matricaria* spp.) a merlíky (*Chenopodium* spp.) na pozemcích bez podzimního ošetření herbicidy. Velmi silné zaplevelení úhorníkem mnohohlávkovým (*Descurainia sophia*) zaznamenali v okresech Opava (Kobeřice) a Prostějov (Poličky, Prostějov, Určice, Vřesovice). Silné zaplevelení chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*) na okrajích pozemků (Nelešovice) a střední zaplevelení svízeli přítulou (*Galium aparine*), mákem vřesovým (*Papaver rhoeas*) a heřmánkovcem přímořským (*Tripleurospermum inodorum*) (Troubky) zjistili v okrese Přerov. Lokálně střední až silné zaplevelení mákem vřesovým (*Papaver rhoeas*), ptačincem prostředním (*Stellaria media*), rozrazilou (*Veronica* sp.), svízeli přítulou (*Galium aparine*), případně výdrolem řepky ozimé (*Brassica napus*) hlásili z okresu Jeseník (Javorník-Ves) koncem dubna, sveřepem rolním (*Bromus arvensis*) a ovsem hluchým (*Avena fatua*) v květnu a červnu, chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*), durmanem obecným (*Datura stramonium*) a ovsem hluchým (*Avena fatua*) v červenci. Silné zaplevelení chundelkou metlicí (*Apera spica-venti*) zaznamenali lokálně v okrese Opava (Raduň), středně silné zaplevelení ovsem hluchým (*Avena fatua*) rovněž v okrese Opava (Vršovice).

JEČMEN OZIMÝ

Na začátku vegetace zaznamenali lokálně silné **abiotické žloutnutí** porostů ozimých ječmenů na Jesenicku (Velká Kraš).

Na vyzimování poškozených porostech byl ověřen výskyt **virové zakrslosti pšenice (Wheat dwarf virus)** v okrese Prostějov (Lešany, Tišín).

Výskyty houbových chorob byly obecně slabé, jen výjimečně střední. Ze skupiny chorob pat stébel převládala **obecná krčková a kořenová hniloba ječmene (Cochliobolus sativus)**, v okrese Olomouc (Paseka, Štěpánov) byly výskyty lokálně až střední.

Ojedinelý střední výskyt **padlí ječmene (Blumeria graminis)** zaznamenali rovněž v okrese Olomouc (Paseka).

Plošný střední výskyt **spály ječmene (Rhynchosporium secalis)** byl hlášený z okresu Opava (Zábřeh u Dolního Benešova).

Výskyty imag **kohoutků (Oulema sp.)** byly v porostech ozimých ječmenů zaznamenávány od 19.4., výskyty vajíček od 2.5. a larev od 9.5. Výskyty byly většinou slabé, ojedinělý silný výskyt larev byl pozorován v okrese Opava (Opava-předměstí), lokální střední výskyty v okresech Jeseník (Javorník-Ves), Nový Jičín (Kunín, Petřvald), Prostějov (Držovice, Lutotín) a Přerov (Osek nad Bečvou) v týdnu od 4. do 10.6.

Ojedinelý střední výskyt **třásněnky obilné (Frankliniella tenuicornis)** byl pozorován v okrese Jeseník (Bernartice) 2.5.

Lokálně silné zaplevelení **penízkiem rolním (Thlaspi arvense)** a střední **pcháčem rolním (Cirsium arvense)** zaznamenali koncem vegetace v okrese Nový Jičín (Kunín).

JEČMEN JARNÍ

Pravděpodobně jako důsledek sucha se v první polovině dubna v některých lokalitách na Prostějovsku objevily projevy **žloutnutí**.

Začátkem června byly v okrese Prostějov (Kralice na Hané, Mostkovice, Pavlovice u Kojetína) zjišťovány projevy **hluchoklasosti ječmene** většinou jako důsledek dlouhého období sucha. Lokálně došlo také k zaschnutí spodních listových pater a některé porosty po srážkách začátkem června vytvářely nové odnože.

Koncem vegetace lokálně v celé oblasti porosty **poléhaly** jako důsledek silných dešťových přeháněk, v místech s vydatnějšími srážkami byly porosty silně **podmáčené**. Na více lokalitách v okrese Prostějov docházelo k **nestejnoměrnému dozrávání**, a tak porosty často musely být pro usnadnění sklizně desikovány.

První výskyty **sít'ovité skvrnitosti ječmene (Pyrenophora teres)** zaznamenali 11.4. v okresech Nový Jičín (Kunín) a Přerov (Troubky), 19.4. v okrese Opava (Opava-předměstí), 24.4. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou, Určice, Vřesovice) a 2.5. v okrese Olomouc (Lutín). V dalším průběhu vegetace byly výskyty hodnoceny maximálně jako lokálně až plošně střední, a to v okresech Olomouc (Velký Týnec), Opava (Opava-předměstí), Přerov (Osek nad Bečvou, Partutovice) a Šumperk (Řepová).

První výskyty **spály ječmene (Rhynchosporium secalis)** byly hlášeny 2.5. z okresu Jeseník (Javorník-Ves), 5.6. z okresu Prostějov (Pavlovice u Kojetína) a 12.6. z okresu Olomouc (Velký Týnec). Plošný střední výskyt zaznamenali jen v okrese Opava (Zábřeh u Dolního Benešova).

V lokalitě Osek nad Bečvou v okrese Přerov byl zaznamenán střední výskyt **růžovění klasů ječmene (Gibberella zeae)**.

Výskyty ostatních houbových chorob byly hodnoceny jako slabé.

První výskyt imag **kohoutků (Oulema sp.)** v porostech jarního ječmene zaznamenali 19.4. v okrese Olomouc (Velká Bystřice), 25.4. v okrese Jeseník (Javorník-Ves), 2.5. v okresech Nový Jičín (Petřvald) a Přerov (Osek nad Bečvou). Vajíčka zaznamenali nejdříve v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou), a to 24.4. Koncem května a začátkem června byly pozorovány silné výskyty larev v okrese Opava (Bolatice, Opava-předměstí), střední výskyty pak v okresech Jeseník (Javorník-Ves), Nový Jičín (Petřvald), Prostějov (Držovice, Lutotín) a Přerov (Osek nad Bečvou, Veselíčko).

První výskyty okřídlených jedinců **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** v porostech jarních ječmenů zaznamenali 9.5. v okresech Nový Jičín (Petřvald), Olomouc (Nedvězí) a Opava (Opava-předměstí), 23.5. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou). Lokálně silné výskyty **mšic (*Aphididae*)** hlásili v červnu z okresů Jeseník (Javorník-Ves), Nový Jičín (Petřvald) a Opava (Opava-předměstí, Velké Hoštice). Střední výskyty byly pozorovány v okresech Olomouc (Blatec, Lutín, Nedvězí) a Přerov (Osek nad Bečvou).

KUKUŘICE

Počátkem vegetace docházelo v okresech Olomouc (Senice na Hané, Štěpánov) a Opava (Oldřišov) ke zvýraznění příznaků **P-deficientní nachovosti listů kukuřice** pravděpodobně v důsledku dlouhotrvajícího sucha po vzejití rostlin. V důsledku nedostatku srážek koncem vegetace rostliny na některých lokalitách předčasně zasychaly.

Z houbových chorob stojí za zmínku snad jen zaznamenání některých prvních slabých výskytů **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)**, a to 31.7. v okrese Prostějov (Mořice) a 14.8. v okrese Přerov (Rokytnice).

Ojedinelý střední výskyt **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** byl zaznamenán v okrese Jeseník (Bílý Potok) 30.5.

Nálety samců **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** do feromonových lapáků začaly koncem první červencové dekády, tedy o 9 dní později, než tomu bylo v předchozím roce. První výskyt zjistili v okrese Karviná (Kopytov) 9.7., v okrese Prostějov (Mořice na Hané) 10.7., v okrese Olomouc (Holice u Olomouce) 12.7., v okrese Bruntál (Studnice u Osoblahy) 15.7., v okrese Jeseník (Bílý Potok) 19.7., v okresech Přerov (Rokytnice u Přerova) a Šumperk (Bludov) 24.7., v okrese Opava (Opava-předměstí) 30.7., v okrese Frýdek-Místek (Skalice u Frýdku-Místku) 15.8. a v okrese Nový Jičín (Skotnice) 29.8. Silné nálety do feromonových lapáků byly zaznamenány v okresech Olomouc, Prostějov a Přerov, střední v okresech Bruntál a Šumperk. Je zřejmé, že druh je v oblasti již zabydlen, silné výskyty jsou více méně pravidelné v jižní části oblasti, a to mnohdy na pozemcích s víceletým pěstováním kukuřice. Škody na porostech ještě nebyly zaznamenány.

Ojedinelý střední výskyt housenek **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** byl zaznamenán 18.9. v okrese Jeseník (Bílý Potok).

Migraci **černopásky bavlníkové (*Helicoverpa armigera*)** v roce 2012 je možné hodnotit jako nadprůměrnou. Byla zachycena většinou světelných lapačů, i když ve větším počtu pouze na lokalitě Olomouc. Pozorováním v přírodních podmínkách ve druhé polovině srpna a začátkem září byla zjištěna na řadě lokalit rozmanitého charakteru i v různých nadmořských výškách, místy velmi početně. Feromonovými lapáky umístěnými v porostech kukuřice motýli nebyli zachyceni, škody na zemědělských plodinách nebyly hlášeny.

Silné zaplevelení **pýrem plazivým (*Elytrigia repens*)** a **merlíky (*Chenopodium* sp.)** bylo zjištěno koncem května v okrese Šumperk (Leština).

LUSKOVINY

HRÁCH

První výskyty **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** byly zjištěny 7.5. v okrese Přerov (Rokytnice), 16.5. v okrese Jeseník (Bílý Potok), 23.5. v okrese Prostějov (Poličky) a 27.5. v okrese Opava (Oldřišov). Až silné intenzity dosáhly výskyty v okresech Jeseník (Bílý Potok), Olomouc (Luběnice), Prostějov (Poličky) a Přerov (Troubky). Na více lokalitách v okrese Prostějov a ve Velkém Týnci v okrese Olomouc byly výskyty hodnoceny jako střední. Řada porostů byla ošetřena insekticidy.

Silné poškození **třásněnkami (*Thysanoptera*)** zaznamenali v okrese Přerov (Troubky).

Ojedinelé střední zaplevelení **ovsem hluchým (*Avena fatua*)** bylo pozorováno v okrese Jeseník (Bílý Potok).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ

Silné **poškození mrazem** bylo zaznamenáno ve všech okresech, většinou však i po úplném odumření starších listů zůstal vzrostlý vrchol vitální. Výpadky rostlin byly většinou do 10 %, lokálně v okrese Šumperk (Mohelnice) kolem 20 %, v okrese Karviná (Dolní Lutyně) ojediněle až 30 %. V okresech Jeseník (Javorník-Město) a Opava (Otice) lokálně zaznamenali **praskání kořenového krčku**. Mrazem poškozené porosty až na výjimky dobře regenerovaly a zaorávek bylo významně méně než u ozimých obilnin. V okresech Karviná a Ostrava zaorali 82 ha, v okrese Olomouc představovaly zaorávky asi 15 % výměry, dalších 20 % bylo silně prořídlých. V okrese Přerov bylo zaoráno více než 10 % výměry. Ve zbývajících okresech byly zaorávky minimální, porosty slušně regenerovaly, ale některé byly dosti řídké. Začátkem dubna byly působením ranních mrazů lokálně vzrostlé vrcholy ohnuté a mírně chlorotické v okrese Přerov (Kojetín, Troubky). Místy se v porostech objevovalo praskání nebo jiné deformace stonků, poškození kořenových krčků i kořenů a poruchy vývoje květenství jako důsledek mrazů.

Rekordně vysoké teploty na přelomu dubna a května způsobily rychlý vývoj a extrémně rozdílné fázování nejen porostů, ale i jednotlivých rostlin v porostech.

Silné **poškození rostlin po aplikaci morforegulátoru** zaznamenali 16.5. v okrese Jeseník (Bílý Potok). Poškození se projevilo lokálním zbrzděním růstu, zkrácením postranních větví, nahloučením šesulí na vzrostném vrcholu a fialovým zbarvením šesulí.

V místech s vydatnějšími srážkami (Bílý Potok a Javorník-Ves v okrese Jeseník) byly začátkem června porosty lokálně **podmáčené** a v poškozených šesulích začínala klíčit semena.

Na Prostějovsku (Pavlovice u Kojetína, Vitčice) došlo v polovině července lokálně k **poškození porostů kroupami**.

Po přezimování byly zjištěny ojedinělé střední výskyty **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** v okrese Jeseník (Bílý Potok, Javorník-Město). Lokálně až silné výskyty na kořenových krčcích v okrese Prostějov (Klenovice, Němčice, Tištin, Tvorovice) pravděpodobně souvisely s mrazovým poškozením.

Lokálně silné napadení **šedou plísnovitostí brukvovitých (*Botrytis cinerea*)**, které působilo až uhnívání báze stonků, zaznamenali v okrese Jeseník (Bílý Potok) 16.5. Střední výskyt na šesulích byl zjištěn 20.6. v okrese Přerov (Radslavice), silný začátkem července v okrese Karviná (Starý Bohumín).

Ojedinělé až střední výskyty **verticilliového vadnutí řepky (*Verticillium albo-atrum*)** byly pozorovány 5.6. na Prostějovsku (Němčice nad Hanou) a 6.7. v okrese Jeseník (Javorník-Město).

Až střední výskyt **alternariové skvrnitosti brukvovitých (*Alternaria brassicae*)** na šesulích zaznamenali 15.6. v okrese Přerov (Prosenice) a 6.7. v okrese Jeseník (Javorník-Město).

V Mörickeho miskách byly zachyceny první výskyty **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)**, a to 16.3. v okrese Prostějov (Němčice), 20.3. v okrese Přerov (Prosenice, Moštěnice), 21.3. v okrese Opava (Otice), 23.3. v okresech Bruntál (Krnov), Frýdek-Místek (Hodoňovice) a Karviná (Dolní Lutyně), 26.3. v okresech Jeseník (Javorník-Město) a Olomouc (Nemilany), 28.3. v okresech Nový Jičín (Kunín) a Šumperk (Bludov). Hromadný přelet probíhal v období 20.–28.3., kdy byly na stejných lokalitách zaznamenány střední výskyty imag v okresech Karviná a Opava a silné výskyty v okresech Nový Jičín, Olomouc, Prostějov a Přerov. První výskyty **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** byly zachyceny 16.3. v okrese Olomouc, 20.3. v okrese Prostějov a 23.3. v okresech Bruntál a Přerov. Výskyt v okrese Olomouc byl hodnocen jako silný. První výskyty vajíček **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)** a **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** zaznamenali 3.4. v okrese Prostějov (Němčice nad Hanou), dále pak 17.4. v okrese Olomouc (Nedvězí), 18.4. v okrese Jeseník (Bílý Potok, Javorník-Město) a 19.4. v okrese Přerov (Troubky). Silný výskyt vpichů pod vegetačním

vrcholem způsobených krytonoscem řepkovým (*Ceutorhynchus napi*) zjistili 19.4. v okrese Přerov (Troubky).

Společně s krytonosci byla v období 20.–26.3. v miskách zjištěna první imaga blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*) prakticky ve všech okresech. Ojedinelé střední výskyty blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*) byly začátkem dubna zaznamenány v okrese Jeseník (Bílý Potok, Javorník-Město). Ve druhé polovině dubna a případně ještě začátkem května byly další střední výskyty hlášeny z okresů Bruntál (Krnov), Frýdek-Místek (Hodoňovice), Karviná (Starý Bohumín), Nový Jičín (Kunín), Prostějov (Němčice nad Hanou, Určice), Přerov (Čelechovice, Loučka, Prosenice) a Šumperk (Bludov, Lesnice). Porosty byly vesměs ošetřeny insekticidy.

První výskyty imag krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstructus*) byly zaznamenány na přelomu dubna a května v okresech Frýdek-Místek (Hodoňovice, 3.5.), Jeseník (Javorník-Ves, Tomíkovice, 2.5.), Olomouc (Nedvězí, 27.4.), Prostějov (Výšovice, 30.4.), Přerov (Čelechovice, Prosenice, 2.5.) a Šumperk (Bludov, 2.5.). Výskyty byly většinou slabé, ojedinelé střední výskyty imag krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstructus*) byly pozorovány v okrese Jeseník (Javorník-Město, Tomíkovice).

První výskyty imag bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*) zaznamenali 2.5. v okresech Jeseník (Javorník-Ves, Tomíkovice), Prostějov (Němčice nad Hanou, Určice, Výšovice) a Přerov (Prosenice). Výskyt v Tomíkovici byl hodnocený jako střední. Až silné výskyty imag byly zjištěny v okrese Prostějov (Pěňčín, Stařechovice, Určice, Výšovice). První výskyty larev v šešulích byly hlášeny 9.5. z okresu Jeseník (Javorník-Město), 11.5. z některých lokalit okresu Prostějov (Pivín, Vřesovice), 15.5. z okresu Šumperk (Bludov) a 16.5. z okresů Opava (Stěbořice) a Přerov (Kokory), 23.5. z okresu Olomouc (Nový Dvůr). Výskyty larev byly hodnoceny většinou jako slabé, lokálně střední v okresech Jeseník (Javorník-Město) a Přerov (Henčlov), v okrese Prostějov (Mostkovice) až silné. Silné poškození šešulí larvami bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*) bylo zaznamenáno ojedinelé v okrese Prostějov (Mostkovice) a v porostu jarní řepky v okrese Opava (Kylešovice), střední poškození v okrese Olomouc (Nedvězí), a to zejména na okrajích pozemků.

První výskyt mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*) na šešulích byl pozorován v okrese Přerov (Prosenice) 23.5., v okrese Šumperk (Rovensko) 30.5., v okrese Olomouc (Papůvka) 5.6. Ve stejném termínu zaznamenali v okresech Frýdek-Místek (Hodoňovice) a Prostějov (Němčice nad Hanou) první kolonie. První výskyt byl 20.6. zaznamenán v okrese Jeseník (Javorník-Město). Střední výskyty byly hlášeny z okresu Bruntál (Krnov), až silné výskyty z okresů Opava (Opava-Kylešovice) a Přerov (Podhoří, Radslavice).

Začátkem vegetace byly zjištěny střední výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) v okresech Nový Jičín (Kunín) a Olomouc (Dubčany, Senice na Hané, Seničky, Újezd, Želechovice), silné výskyty v okrese Bruntál (Osoblaha, Rusín).

Střední zaplevelení penízkem rolním (*Thlaspi arvense*) zaznamenali začátkem vegetace lokálně v okrese Šumperk (Rovensko), penízkem rolním (*Thlaspi arvense*), pcháčem osetem (*Cirsium arvense*), kokoškou pastuší tobolkou (*Capsella bursa-pastoris*) a violkou rolní (*Viola arvensis*) v okrese Přerov (Tovačov). Silné zaplevelení okrajů pozemků violkou rolní (*Viola arvensis*) zjistili v okrese Šumperk (Řepová). Koncem vegetace v okresech Nový Jičín (Kunín) a Prostějov místy porosty ozimé řepky silně přerůstal zejména heřmánkovec nevonný (*Tripleurospermum inodorum*) nebo úhorník mnohodílný (*Descurainia sophia*). Ojedinelé střední zaplevelení ovsem hluchým (*Avena fatua*) bylo pozorováno v okrese Jeseník (Bílý Potok).

MÁK

Některé porosty na Prostějovsku byly řídké a mezerovité, dříve vzešlé porosty byly poškozeny větrnou erozí, lokálně i herbicidy. Po větrných bouřích začátkem července došlo k polehnutí porostu v okrese Prostějov (Pavlovice u Kojetína).

První výskyty plísně máku (*Peronospora arborescens*) byly hlášeny 9.5. z okresu Opava (Oldřšov), 17.5. z okresu Prostějov (Brodek u Prostějova, Želeč) a 23.5. z okresu

Olomouc (Velký Týnec). Silný výskyt byl pozorován v polních pokusech v okrese Opava (Opava-předměstí) u náchylnějších odrůd.

První výskyt **pleosporové hnědé skvrnitosti máku (*Pleospora papaveracea*)** v okrese Jeseník (Javorník-Ves) zaznamenali 30.5. Lokálně až silné výskyty byly hlášeny z okresů Jeseník (Javorník-Ves) a Karviná (Kopytov), výskyty v okrese Olomouc (Medlov, Velký Týnec) byly hodnoceny jako střední.

Střední výskyty **šedé plísnovitosti máku (*Botrytis cinerea*)** zaznamenali koncem vegetace v okresech Karviná (Kopytov) a Šumperk (Bludov).

První výskyty okřídlených samiček **mšice makové (*Aphis fabae*)** v porostech máku zjistili 2.5. v okrese Přerov (Penčice), 10.5. v okrese Olomouc (Velká Bystřice) a 11.5. v okrese Prostějov (Výšovice). Středních výskytů bylo dosaženo v okresech Jeseník (Javorník-Ves) a Olomouc (Velká Bystřice, Velký Týnec), až silných výskytů v okresech Karviná (Kopytov) a Opava (Velké Heraltice).

První výskyty imag **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** pozorovali v okrese Prostějov (Výšovice) 14.6., v okrese Olomouc (Náměšť na Hané) 19.6. a v okrese Přerov (Radslavice) 20.6. První výskyt larev v makovicích zaznamenali 6.7. v okrese Jeseník (Javorník-Ves), až střední výskyt v okrese Olomouc (Náměšť na Hané).

Neobvykle silný výskyt **molice** pravděpodobně **vlaštovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** byl zjištěn na rubu listů v okrese Prostějov (Výšovice).

Silné zaplevelení **pýrem plazivým (*Elytrigia repens*)** bylo zjištěno v okrese Šumperk (Bludov).

OKOPANINY

BRAMBOR

Mrazová poškození natě bramboru u vzešlých porostů po raním mrazu 18.5. byla zaznamenána ve všech okresech. Podle výšky porostu a síly mrazu byla zčernalá pouze horní část natě nebo celé rostliny. Plošně bylo poškození různé, v různých lokalitách bylo odhadováno na 15–100 %.

Začátkem července byly v lokalitách s intenzivnějšími srážkami porosty místy podmáčené, v řádcích stála voda, což znemožňovalo zejména sklizeň raných odrůd.

První mikroskopicky ověřený výskyt **plísně bramboru (*Phytophthora infestans*)** zaznamenali u drobného pěstitele v okrese Opava (Hradec nad Moravicí) již 24.5. Jednalo se o extrémní podmínky při pěstování rostlin pod folií. V polních podmínkách byly první výskyty choroby zaznamenány 19.6. v okrese Ostrava (Vratimov), 20.6. v okrese Jeseník (Javorník-Ves), 21.6. v okrese Bruntál (Hrozová), 27.6. v okrese Šumperk (Chroměč) a 4.7. v okrese Nový Jičín (Příbor). Vzhledem k průběhu počasí zcela převažovaly slabé výskyty. Spíše ojedinělé střední výskyty byly pozorovány v okresech Jeseník (Javorník-Ves, Supíkovice), Nový Jičín (Příbor), Přerov (Osek nad Bečvou) a u drobných pěstitelů v okrese Šumperk (Bludov, Mohelnice). Rovněž výskyty na hlízách byly pouze slabé.

Ojedinělý silný výskyt **hnědé skvrnitosti bramboru (*Alternaria alternata*)** zaznamenali u drobných pěstitelů v okrese Olomouc (Blatec) v polovině července.

Ojedinělý střední výskyt **mšic (*Aphididae*)** byl zaznamenán 20.6. v okrese Přerov (Rokytnice).

První výskyty imag **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** zaznamenali v okrese Jeseník (Javorník-Ves) 2.5., Opava (Opava-předměstí) a Prostějov (Držovice) 24.5., Šumperk (Chroměč) 30.5., Nový Jičín (Příbor) 31.5., Přerov (Tučín) 5.6. a Olomouc (Holice) 6.6. V okrese Jeseník (Javorník-Ves) pozorovali 30.5. už i vajíčka a larvy prvního instaru, 8.6. larvy druhého instaru. V průběhu července bylo lokálně dosaženo středních výskytů larev v okresech Jeseník (Javorník-Ves, Supíkovice), Opava (Malé Hoštice) a Přerov (Osek nad Bečvou). Silný výskyt hlásili z okresu Opava (Vršovice). Některé porosty byly ošetřeny insekticidy. První výskyty letních brouků se objevily v okresech Prostějov (Otaslavice) 18.7., Nový Jičín (Příbor) 25.7. a Přerov (Výkleky) 31.7.

Koncem vegetace se objevilo silné zaplevelení lebedou rozkladitou (*Atriplex patula*) a pelyňkem černobýlem (*Artemisia vulgaris*) v okrese Jeseník (Supíkovice), merlíky (*Chenopodium spp.*) v okrese Prostějov (Dětkovice).

CUKROVKA

Začátkem dubna byly vzcházející rostliny lokálně silně poškozeny mrazem. Zaorávky a nové osevy v okresech Olomouc, Opava a Prostějov představovaly stovky hektarů. Po poškození porostů větrnou erozí následovaly další zaorávky v okrese Prostějov (Kralice na Hané). Po opožděných ledových mužích měly některé porosty listy různě deformované mrazem v okrese Opava (Opava-předměstí).

Příznaky Beet yellows virus na řepě (BYV) a virového mírného žloutnutí řepy (BMYV) zaznamenali v okrese Prostějov (Biskupice, Pivín) začátkem července.

Koncem dubna bylo asi 10 % porostů v okrese Opava (Stěbořice) postiženo komplexem chorob spály řepy (*Pleospora betae*). Na Prostějovsku (Mořice, Vrchoslavice) poškození spálou řepy (*Pleospora betae*) způsobilo výpadky až 25 % rostlin.

První výskyty cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*) hlásili 10.7. z okresů Karviná (Starý Bohumín), Opava (Kateřinky) a Prostějov (Vřesovice), 13.7. z okresu Olomouc (Přovice). Vývoj choroby byl střídavě velmi rychlý a následně zase utlumený teplým a suchým počasím. Střední výskyty byly hlášeny z okresů Olomouc (Lutín, Přovice), Opava (Hať, Kateřinky, Loděnice, Opava-předměstí, Služovice) a Prostějov (Mořice na Hané, Němčice nad Hanou, Pavlovice u Kojetína, Smržice, Vřesovice), silné výskyty z okresů Opava (Kateřinky), Prostějov (Němčice nad Hanou) a na krmné řepě z okresu Olomouc (Velký Týnec). Na některých porostech na Prostějovsku musela být provedena i třetí aplikace fungicidu.

Podle osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové (*Aphis fabae*) platila prognóza silného výskytu pro lokality Litovel a Nedvězí v okrese Olomouc, Dolní Lutyně a Nový Bohumín v okrese Karviná, středního výskytu pro lokality Olomouc-Nové Sady v okrese Olomouc a Penčice v okrese Přerov. Líhnutí zakladatelek ze zimních vajíček na brslenech bylo zaznamenáno 27.–28.3. v okresech Bruntál (Osoblaha), Frýdek-Místek (Staříč), Jeseník (Javorník), Karviná (Dolní Lutyně), Olomouc (Litovel), Přerov (Penčice) a 19.4. v okrese Šumperk (Bludov). Úbytek mrazem se začátkem dubna pohyboval kolem 20 %. Výskyt dospělců druhé generace zjistili v okresech Přerov (Pavlovice) 18.4. a Nový Jičín (Kunín) 19.4. Úbytek mrazem ve druhé polovině dubna byl velmi rozdílný a podle lokalit byl odhadován na 0–50 %. Do 6.5. na většině sledovaných lokalit s brsleny v celé oblasti byly zjištěny larvy se základy křídel i okřídlené samičky. První výskyty v porostech cukrovky byly zaznamenány 3.5. v okresech Bruntál (Úvalno) a Přerov (Prosenice), 9.5. v okrese Opava (Opava-předměstí) a 10.5. v okrese Olomouc (Velká Bystřice). Do 27.5. byl přelet považován za ukončený ve všech okresech oblasti. Výskyty na krmné řepě a cukrovce byly lokálně hodnoceny jako střední v okresech Karviná (Starý Bohumín) a Olomouc (Drahanovice, Senice na Hané). Silné výskyty místy společně s mšicí broskvoňovou (*Myzus persicae*) byly zjištěny v okresech Bruntál (Úvalno), Opava (Opava-předměstí) a Prostějov (Ivaň, Klenovice, Určice).

Silné napadení sviluškou chmelovou (*Tetranychus urticae*) bylo zjištěno v okrese Opava (Opava-předměstí) 22.8.

Od poloviny června se v porostech místy vyskytovala ohniska plevelných řep (*Beta vulgaris*) přerůstající kulturní plodinu. Silné výskyty těchto ohnisek byly hlášeny z okresů Opava (Kateřinky, Kylešovice, Mokré Lazce, Suché Lazce) a Prostějov (Dobrochov, Hradčany, Kobeřice, Mořice na Hané, Pavlovice u Kojetína, Smržice, Vrahovice). Koncem vegetace zjistili lokálně silné zaplevelení merlíky (*Chenopodium spp.*) v okrese Šumperk (Dubicko, Hrabová, Chromeč), merlíky (*Chenopodium spp.*), laskavcem ohnutým (*Amaranthus retroflexus*) a ježatkou kuří nohou (*Echinochloa crus-galli*) v okrese Prostějov (Smržice, Vranovice, Výšovice).

PÍCNINY

Od září docházelo na Prostějovsku k nárůstu početnosti **křečka polního (*Cricetus cricetus*)**, který tvořil ohniska na většině kontrolovaných pícních porostů.

VOJTĚŠKA

Začátkem vegetace zjistili silné výskyty **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v okrese Opava (Větrkovice) a na více lokalitách v okrese Prostějov (Čelčice, Klenovice, Mořice, Němčice nad Hanou, Tvorovice, Určice). Od července byly zjišťovány střední až silné výskyty většinou ve víceletých vojtěškách v okresech Bruntál (Hrozová, Osoblaha, Rusín, Slezské Pavlovice), Nový Jičín (Skotnice), Olomouc (Hynkov, Senice na Hané, Těšetice), Opava (Darkovičky, Hať, Hlučín, Oldřšov, Služovice, Sudice, Třebom, Závada), Přerov (Kojetín, Skalička) a Prostějov (Mořice, Mostkovice, Ohrozim, Stichovice).

JETEL A JETELOTRÁVA

Začátkem vegetace zaznamenali střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v okrese Olomouc (Přovice) v porostu jetelotrávy. Střední výskyt byl zjištěn v porostu jetele lučního na Jesenicku (Bílý Potok) koncem října.

KOSTŘAVA

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán koncem července v okrese Přerov na 14 ha semenného porostu kostřavy.

TRVALÉ TRAVNÍ POROSTY

Silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** zaznamenali v dubnu v okrese Bruntál (Zátor). Ve druhé polovině vegetace byly střední výskyty zaznamenány v okresech Bruntál (Zátor), Jeseník (Uhelná) Nový Jičín (Štramberk) a Šumperk (Bohutín, Krchleby, Pobuří, Řepová), silné výskyty v okrese Jeseník (Česká Ves, Javorník-Město),

CHMEL

V okresech Olomouc (Doloplazy, Velká Bystřice) a Přerov (Osek nad Bečvou) byl 11.6. v rostlinách laboratorně potvrzen **výskyt virové kreslené mozaiky chmele *Apple mosaic virus* (ApMV) a virové mozaiky chmele *Hop mosaic virus* (HpMV)**.

První výskyty **plísně chmele (*Pseudoperonospora humuli*)** zaznamenali v okrese Olomouc (Velká Bystřice) 23.5. a v okrese Přerov (Lipník nad Bečvou) 29.5. Střední výskyty byly pozorovány lokálně v okrese Olomouc (Doloplazy, Tršice, Velký Týnec) i v okrese Přerov (Nelešovice).

Laboratorně byl ověřený výskyt **hádátka chmelového (*Heterodera humuli*)** a **hádátka (*Ditylenchus destructor*)** na kořenech chmele v okrese Přerov (Lipník nad Bečvou) 30.7.

První výskyt **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** byl zaznamenán v okrese Olomouc (Velký Týnec) 3.7. Ojedinělý střední výskyt převážně na okrajích chmelnic zjistili rovněž v okrese Olomouc (Želatovice).

Začátek přeletu okřídlených samic **mšice chmelové (*Phorodon humuli*)** a první výskyt na rostlinách chmele byl pozorován 7.5. v okrese Přerov (Prosenice), 15.5. v okrese Olomouc (Velký Týnec). Silný nálet okřídlených samic na rostliny chmele zaznamenali 11.5. v okrese Přerov (Nelešovice). První výskyt larev byl zjištěn 31.5. v okrese Přerov (Želatovice). Silný výskyt byl pozorován v okrese Olomouc (Velký Týnec), střední výskyty v okrese Olomouc (Doloplazy) a na okrajích chmelnic v okrese Přerov (Lipník nad Bečvou).

První výskyt **lalokonosce libečkového (*Otiorrhynchus ligustici*)** a hromadný výlez brouků zaznamenali v okrese Přerov (Lazníky, Nelešovice) 27.4. V okrese Olomouc (Velký Týnec) byl výskyt hodnocen jako střední.

První až silný výskyt dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuata*) byl zjištěn v okrese Přerov (Lazníky) 24.4. ve chmelnicích uvedených do klidu. Napadené chmelnice byly proti lalokonoscům a dřepčikům ošetřeny insekticidy.

Vlivem nedostatku vláhy po většinu vegetace byly výnosy přibližně o 30 % nižší než v loňském roce, rovněž kvalita (obsah hořkých látek) byla menší. Některé rostliny nedosáhly ani stropu chmelnice.

OVOCNÉ DŘEVINY

JÁDROVINY

JABLOŇ

Poškození plůdků jabloní mrazem bylo po 18.5. zaznamenáno na více místech v celé oblasti. Intenzita i rozsah poškození byly velmi rozdílné, až 100% poškození některých odrůd hlásili z okresu Bruntál (Úvalno).

První projevy padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) zaznamenali v okrese Prostějov (Dětkovice) 16.4., v okrese Olomouc (Vilémov) 24.4., v okrese Šumperk (Mohelnice) 19.5. Střední výskyty padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) jsou hlášeny z okresů Jeseník (Javorník-Město) a Olomouc (Vilémov) a Opava (Malé Hoštice).

První výskyt příznaků napadení strupovitostí jabloně (*Venturia inaequalis*) zaznamenali 2.5. v okrese Opava (Pusté Jakartice), 25.5. v okrese Prostějov (Dětkovice), 8.6. v okrese Jeseník (Javorník-Město), 12.6. v okresech Přerov (Penčice) a Šumperk (Bludov). Silné výskyty na listech byly hlášeny lokálně z okresů Karviná (Dolní Lutyně), Olomouc (Skrbeň), Opava (Malé Hoštice) a Přerov (Podhoří), střední výskyty na plodech neošetřovaných stromů byly zjištěny v okresech Přerov (Podhoří) a Šumperk (Mohelnice).

Od 6.7. byly zjišťovány lokální střední až silné výskyty moniliniové hniloby jablek (*Monilinia* spp.) v okresech Jeseník (Javorník-Ves) a Olomouc (Lipňany, Olomouc, Tršice).

Střední výskyt vajíček svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*) byl zjištěn v předjaří v okrese Jeseník (Javorník-Město, Javorník-Ves) na insekticidy neošetřovaných stromech v zahradách a stromořadích. Střední výskyt svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*) byl zjištěn 4.6. v okrese Přerov (Penčice).

Střední výskyty vajíček mery jabloňové (*Cacopsylla mali*) zaznamenali v okresech Jeseník (Javorník-Město, Javorník-Ves) a Šumperk (Mohelnice) rovněž na insekticidy neošetřovaných stromech. První výskyt imag byl zjištěn 4.4. v okrese Přerov. Výskyty byly obecně slabé, spíše zjišťované na insekticidy neošetřovaných stromech.

Střední výskyt přezimujících stádií štítenky čárkovité (*Lepidosaphes ulmi*) zaznamenali v okrese Olomouc (Vilémov).

Až střední výskyty vlnatky krvavé (*Eriosoma lanigerum*) byly zaznamenány v okresech Jeseník (Javorník-Město) 23.5. a Prostějov (Dětkovice) 4.6.

Střední výskyt vajíček mšic (*Aphididae*) byl zjištěn v okrese Jeseník (Javorník-Město, Javorník-Ves) na insekticidy neošetřovaných stromech. Lokální střední výskyt mšice jabloňové (*Aphis pomi*) byl zjištěn 18.4. v okrese Přerov (Tučín). V průběhu května a června pak střední výskyty zaznamenali v okresech Jeseník (Javorník-Město), Olomouc (Náměšť na Hané, Olomouc, Tršice), Opava (Malé Hoštice, Pusté Jakartice), Prostějov (Němčice nad Hanou) a Šumperk (Mohelnice).

První výskyty imag květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*) byly hlášeny z okresů Karviná (Dolní Lutyně, 17.4.) a Přerov (Tučín, 18.4.). Výskyty byly velmi slabé a bylo problematické imaga vůbec zaznamenat. V okrese Prostějov (Dětkovice) zjistili 16.4. už vylíhlou larvu, aniž by imaga byla pozorována.

Začátkem září zaznamenali v okrese Olomouc (Vilémov) silný přilet samců třetí generace podkopníčka spirálového (*Leucoptera malifoliella*).

První výskyty samců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) byly zaznamenány 2.5. odchycem do feromonových lapáků v okresech Jeseník (Javorník-Město) a Prostějov (Dětkovice), 4.5. v okrese Frýdek-Místek (Rychaltice), 5.5. v okrese Olomouc (Náměšť na Hané), 8.5. v okrese Nový Jičín (Štramberk) a 11.5. v okrese Jeseník (Javorník-Město).

Silných výskytnů bylo dosaženo v okresech Frýdek-Místek (Rychaltice), Nový Jičín (Štramberk), Opava (Pusté Jakartice) a Prostějov (Dětkovice), střední výskyty zaznamenali v okresech Jeseník (Javorník-Město), Karviná (Nový Bohumín), Nový Jičín (Příbor), Olomouc (Olomouc, Vilémov), Přerov (Tučín) a Šumperk (Bludov, Mohelnice).

Výskyty ostatních sledovaných druhů obalečů, a to obaleče trnkového (*Cydia janthinana*), obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*) a obaleče zahradního (*Archips podana*), byly pouze slabé a nevýznamné s výjimkou obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*). U tohoto druhu byl ojedinělý silný výskyt dosažen v okrese Frýdek-Místek (Rychaltice), střední výskyty byly zjištěny v okresech Jeseník (Javorník-Město), Karviná (Nový Bohumín), Nový Jičín (Štramberk), Olomouc (Olomouc, Vilémov) a Přerov (Tučín).

Silný výskyt housenek bekyně zlatořité (*Euproctis chrysorrhoea*) zaznamenali v polovině května v okrese Olomouc (Olomouc).

V srpnu a v září byly zaznamenány střední výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) v ovocných sadech v okresech Olomouc (Vilémov) a Šumperk (Klopina), v ovocných školkách v okrese Olomouc (Unčovice).

PECKOVINY

SLIVONĚ

K mrazovému poškození plůdků švestek došlo po 18.5. na více lokalitách celé oblasti, silná poškození byla zaznamenána v okresech Frýdek-Místek (Rychaltice) a Prostějov (Kelčice).

První výskyty puchrovitosti slivoní (*Taphrina pruni*) byly hlášeny 28.5. z okresu Opava (Malé Hoštice), 5.6. z okresu Přerov (Osek nad Bečvou). Ojedinělý střední výskyt hlásili z okresu Jeseník (Javorník-Město).

Silný výskyt moniliniové hniloby slivoní (*Monilinia spp.*) zaznamenali v srpnu v okrese Jeseník (Javorník-Ves).

Silné výskyty přezimujících stádií puklice švestkové (*Parthenolecanium corni*) byly zjištěny v okresech Frýdek-Místek (Dobrá) a Šumperk (Bludov) na neošetřovaných stromech.

Střední výskyt svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*) byl zjištěn v okrese Olomouc (Vilémov) v polovině června.

Střední výskyt vajíček mšic (*Aphididae*) byl zjištěn v okrese Jeseník (Javorník). Lokálně silných výskytnů mšice slíkové (*Brachycaudus helichrysi*) bylo dosaženo v okresech Jeseník (Javorník-Město), Olomouc (Náměšť na Hané), Prostějov (Němčice nad Hanou) a Šumperk (Mohelnice). Střední výskyty zaznamenali v okresech Olomouc (Olomouc, Osek nad Bečvou, Tršice) a Opava (Malé Hoštice).

První výskyty imag pílatky švestkové (*Hoplocampa minuta*) zaznamenali v okresech Jeseník (Javorník-Město) a Olomouc (Náměšť na Hané) 25.4., pílatky žluté (*Hoplocampa flava*) v okrese Olomouc (Náměšť na Hané) rovněž 25.4. Až střední výskyty imag na lepových deskách zjistili v okrese Jeseník (Javorník-Město). Střední výskyty housenic v plodech byly pozorovány v okresech Jeseník (Javorník-Město) a Olomouc (Mezice, Olomouc, Tršice).

Přílety samců první generace obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) byly silné prakticky na všech sledovaných lokalitách oblasti. Přílety druhé generace, z hlediska signalizace ošetření rozhodující, započaly od 19.6. v okrese Prostějov (Kelčice). Silné výskyty byly zaznamenány v okresech Karviná (Nový Bohumín), Nový Jičín (Příbor, Štramberk) a Přerov (Osek nad Bečvou), střední v okresech Prostějov (Kelčice) a Šumperk (Mohelnice).

Silný výskyt housenek bekyně zlatořité (*Euproctis chrysorrhoea*) zaznamenali koncem května v okrese Prostějov na slivoňové aleji mezi Vícovem a Stínavou.

MERUŇKA

Poškození květů meruněk **mrazem** bylo zjištěno 11.4. v mrazových kotlinách v okrese Přerov (Penčice, Tučín). V okrese Olomouc zaznamenali částečné poškození květů na více lokalitách.

TŘEŠEŇ

První imaga **vrtule třešňové (*Rhagoletis cerasi*)** byla zachycena na optickém lapáku v okresech Olomouc (Náměšť na Hané) 20.5., Opava (Oldřšov) 21.5., Jeseník (Javorník-Město) 28.5. a v okrese Prostějov (Dětkovice) 29.5.

Silný výskyt housenek **bekyně zlatořitné (*Euproctis chrysorrhoea*)** zaznamenali koncem května v okrese Prostějov na třešňové aleji z Mostkovic směrem na Ohrozim.

DROBNÉ OVOCE

RYBÍZ ČERNÝ

Silný výskyt **mšice locikové (*Hyperomyzus lactucae*)** zaznamenali v okrese Opava (Opava-předměstí) 26.4.

ZELENINA

RAJČE JEDLÉ

První výskyt **plísně rajčete (*Phytophthora infestans*)** byl zjištěn v okrese Olomouc (Náměšť na Hané) 20.7. Až silné výskyty byly zjištěny u drobných pěstitelů v okrese Šumperk (Mohelnice).

OKURKA SETÁ

První výskyt **plísně dýňovitých (*Pseudoperonospora cubensis*)** byl zaznamenán v okrese Olomouc (Náměšť na Hané) 17.8.

ZELÍ

První výskyt **molice vlašovičnickové (*Aleyrodes proletella*)** byl zaznamenán 12.6. v okrese Prostějov (Otaslavice). V okresech Olomouc (Slavonín) a Opava (Malé Hoštice, Slavkov, Štáblovice, Uhlířov) byly výskyty lokálně až silné.

Po srážkách začátkem září zaznamenali na rostlinách v okrese Opava (Slavkov, Štáblovice, Uhlířov) silné výskyty **mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*)**.

Silný výskyt vajíček **můry zelné (*Mamestra brassicae*)** byl zjištěn 25.5. v okrese Opava (Štáblovice).

OSTATNÍ DŘEVINY

VRBA (*Salix* sp.)

Velmi silný výskyt pěnových útvarů s larvami **pěnodějky vrbové (*Aphrophora salicina*)** na listech vrb podél toku řeky Moravy byl pozorován 22.5. v okrese Šumperk (Lesnice).

Za oblastní odbor Opava zpracoval: Ing. Jan Sitek